

בש"פ 2529/15 Mr.Alexandru Mazar,Mr.Radu Mazare - נגד היחידה לעזרה משפטית - מדור אינטראפול והפעלה בחו"ל Stefan

**בבית המשפט העליון
בש"פ 2529/15**

לפני:

המבקשים:
Mr.Alexandru Mazar .1
Mr.Radu Mazare Stefan .2

נ ג ד

המשיבה:
היחידה לעזרה משפטית -
մծոր անտրափոլ և փոխադրություն ինչպես Հայաստանում

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוון
מרכז-lod (כב' השופטת ד' מרשק-מרום) מיום
6.4.2015, בגדה נדחה ערר המבקשים על החלטת
בית משפט השלום הראשון לצ'ין (כב' השופט מא' מזרחי)
לפייה נדחתה בבקשת המבקשים למנוע מסירת מסמכי
חשבונות הבנק שלהם בישראל לשלווניות רומניה

בשם המבקשים:
עו"ד איתן מעוז ועו"ד ז'ק חן

החלטה

ענינה של בקשה זו בתפיסה מסמכי בנק ובהעברתם לרומניה מכוח חוק עזרה משפטית בין מדינות, התשנ"ח-1998 (להלן: "החוק"). החומר נתבקש על ידי הרשות המוסמכת ברומניה, מכוח האמנה האירופית בדבר עזרה הדידית בעניינים פליליים, שישראל הצטרפה לה בשנת 1967 (להלן: "האמנה האירופית") ואמנה האומות המאוחדות נגד שחיתות, שישראל הצטרפה לה בשנת 2009 (להלן: "אמנת השחיתות").

רקע, העובדות הضرיקות לעניין וההלים הקודמים

1. המבקשים הם אחים, המבקש 1 הוא חבר הפרלמנט הרומי וה המבקש 2 הוא ראש העיר קונסטנצה ברומניה.

עמוד 1

התובעת הראשית של הרשות הלאומית למלחמה בשחיתות ברומניה בבקשתה מאגף חקירות ומודיעין במשטרת ישראל, קיבל את כל המסמכים הקשורים לשני חשבונות בנק שבבעלות המבוקשים והמתנהלים בסניף בנק דיסקונט בונטניה (להלן: חשבונות הבנק). מהבקשתה עולה כי המבוקשים חשודים בכך שהיכלו מר או ברהם מורגנשטרן, המנכ"ל של חברת שפיר (Shapir) הרשמה ברומניה, שוחד בסך 175,000 יורו, על מנתקדם זכיה במכרז לבניית מבני ציבור לסטודנטים. על פי המפורט בבקשתה, עברו כספי השודד מחברת האם של חברת שפיר אל חברה בשם Melicorp Management שבבעלות מר שוורצנברג (שהוא חבר משותף למורגנשטרן ולמבקש 2), שהעבירה באמצעות חשבון הבנק שלה בליקטנסטיין את הכספי לחשבונות הבנק. הבנק בליקטנסטיין העביר את המידע הבנקאי הרלבנטי לרומניה, מכוח בקשה לעזרה משפטית שהוגשה לה על ידי הרשות המוסמכת ברומניה.

הרשות המוסמכת בישראל בבקשת הבחרות מרוגנשטרן, ובעקבות הבקשתה נשלחה תשובה שאליה צורפו מסמכים מרשם החברות, המעידים על כך שמרוגנשטרן הוא המנהל בפועל והמנכ"ל של חברת שפיר.

ביום 23.9.2014 פנה נציג הרשות המוסמכת בישראל לבית משפט השלום בראשון לציון (כבוד השופט מ' מזרחי) בבקשת לקבלת המסמכים, לפי סעיף 43 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969 (להלן: הפסד"פ). הצו ניתן כמבוקש.

על פי הדין הרומי, נמסר למבקרם אודוטה הבקשתה. משכך, עתרו המבוקשים לבית משפט השלום בבקשתה לעכב את העברת החומר לרומניה. ביום 2.3.2015 התקיים דיון בבית המשפט, במסגרתו אף נשמעה עדותם של שני עדים מרוגנשטרן מטעם המבוקשים. אלו ביקשו לשכנע בעדותם את בית המשפט כי התובעת ברומניה פועלת מ谋נים זרים וכי שיטת המשפט ברומניה מושחתת. בהחלטתו שנייתה על אתר בתום הדיון, דחה בית משפט קמא את בקשה המבוקשים. בהחלטה נקבע, בין היתר, כי אילו היהתה מוגשת בקשה דומה במסגרת חקירה כדי נגד אזרחים ישראלים, תוך הצגת דו"ח סודי המפרט את החשדות לגביהם, בית המשפט היה נעתר לבקשת דבר שבסגרה מבלי לדרש חומר ראיות נוספים; כי המצאת החומר פוגעת באמון בפרטיות המבוקשים אך אין מדובר בפגיעה בגרעין הבקשת של זכויות אדם; וכי העדויות שנשמעו היו השערות ברמה עיתונאית בלבד ולא היה בהן כדי לסתור את חזקת התקינות לגבי מערכת אכיפת החוק ברומניה.

2. על החלטה זו הוגשה הودעת ערעור לבית המשפט המחוזי (כב' השופטת ד' מרשק-מרום), שקבע כי הדיון יתקיים על דרך של ערר לפני דין יחיד.

לאחר שמייעת טיעוני הצדדים דחה בית המשפט המחוזי את העורר. בהחלטה נקבע, בין היתר, כי החוק נועד לאפשר לישראל לענין עצרה יعلاה ומהירה למדינה המבוקשת על רקע התכליית של שיתוף פעולה בינלאומי במהלך בפשעה; כי פירוט העבודות בבקשת לקבלת החומר חייב לשקף את התשתיות הראייתית שבבסיסה, אך אין צורך לקבל ראיות גולמיות במצווף לבקשתה; וכי בבקשתה עצמה קיים פירוט מספיק של העבודות המבוססות את החשדות כלפי המבוקשים.

על החלטה זו נסבה בבקשת רשות העורור ש辨ני.

3. בתמצית שבתמצית, העלו המבקרים את טענות הבאות: על בית המשפט המוחזק היה לדון בערעור על החלטת בית משפט השלום בהרכב שלושה, באשר מדובר בערעור בזכות על החלטת בית משפט השלום; סעיפים 29-30 לחוק קובעים הילך דו-שלבי, כאשר בשלב הראשון הרשות המוסמכת מבקשת במעטם צד אחד ובדלתים סגורות, צו מבית המשפט לגבי עצם החיפוש והtrapiseה של החפש, ובשלב השני על בית המשפט לקיים דיון בנסיבות בעל החפש, שבו יוחלט אם להעבירו למדינה הזרה; על פי סעיף 4(ג) לחוק, היה על הרשות המוסמכת ברומניה לצרף כל חומר או מידע הקשור לבקשה לעזרה משפטית, על מנת להציג תשתיית ראייתית להוכחת מעורבותם של המבקרים במעשה העבירה הנטען וכפי שמקובל בישראל; תשתיית ראייתית כאמור לא הונחה בבקשתו, באשר הדיין הישראלי יסוד סביר לחשד, בעוד בית המשפט הגבוה ברומניה קבע בחhaltenיו מחדש אפריל ומחדש אוקטובר 2014 כי לא הונחה תשתיית ראייתית מספקה לשם מעצרם של המבקרים; אין כל ראייה המביאה למסקנה בדבר קשר בין הכספיים שקיבלו המבקרים לבין המכרז לגבי הועלתה טענת השודח; הבקשה אינה מידתית באשר נתבקשו כל דפי החשבון מיום פתיחתו לפני 12 שנה, בעוד האירועים נשוא החקירה התרחשו בשנת 2011.

דין והכרעה

4. עודנו באים לבחון את טענות המבקרים, נקדמים מילימ'ס פטרת החוק היא לאפשר למדינה לשיער למדינה המבקשת עזרה משפטית, נוכח הצורך לשיתוף פעולה בינלאומי במאבק בפשיעה, במסגרתו נחתמו אמנהות בינלאומיות (כמו האמנה בין ישראל לארצות הברית), ואמננות רב צדדיות, כמו האמנה האירופית ואמנת השתיות. על הצורך בשיתוף פעולה בינלאומי במהלך הלחמה בפשיעה עמד בית משפט זה במספר הגדמניות, ובאייא את דבריו של השופט א' א' לוי בע"פ 4596/05 רוזנשטיין נ' מדינת ישראל (30.11.2005):

"פשעה חוצת-גבولات התקיימה משחר ההיסטוריה. ברם, התופעה הלכה והעמיקה עם התפתחותן של דרכי התקשרות והמסחר בין מדינות. וככל שהלך העולם והפך ל'כפר גלובלי', נשתנה המלacula העברנית, הזקוקה לאמצעי תקשורת, תחבורה והובלה זמינים, קליה יותר..."

[...] מציאות עברנית זו מחייבת מערכות משפט ברחבי העולם לשככל את מאבקן בפשיעה. דרכי פעולה ששימושם בעבר ואף הוכחו כיעילות, אין בהן די עוד. Km צורך בחקיקת חוקים חדשים, המתמודדים עם תופעות שלא היו מוכנות. נדרשת בchina מחודשת של כליל התחוללה שבמשפט הפנימי, כדי להתמודד עם מעשים שהתרחשו מחוץ לטריטוריה. נוצר הכרח ליתן פירושים חדשים לדינים קיימים, באופן ההולם את מטרותיהם העדכניות. ניתן משנה תוקף לשיתוף-פעולה בין-לאומי במאבק בפשיעה, וכל מדינה מצויה שלא לנקוף את ידיה אל מול בקשות לסייע מצד עמיתה (שם, פסקה 30, הדגשה נוספת - י"ע).

התפישה כו� היא, כי הדיין הפלילי שוב אינו מביט אר על הנעשה בבית-פנימה. יש לו חלק חשוב בקשרי הגומלין המתמידים, שמקיימת כל שיטה משפטית עם עמיותה. השיטה המשפטית אינה פועלת בחלל ריק. היא מחייבת במידה-מה של אחריות כלפי שיטות אחרות....ולא זו בלבד שהסתגרותה של מדינה בגבולות ריבונותה הוצרם אינה הולמת את היומה חברה בקהילה האומות בנות-התרבויות, הדבר עלול לגרום לתוצאה קשה אף מבחינת האינטרס הפנימי שלה עצמה (שם, פסקה 39).

(עוד לגבי המדיניות המשפטית הרואה בשיתוף פעולה בינלאומי במלחמה בשחיתות ובפשיעה, תוך אזכור האמנה נגד שחיתות, ראו דברי השופט (כתארו אז) א' רובינשטיין בע"א 6726/05 הידROLה בע"מ נ' פ"ש תל אביב, פסקה י"ח (5.6.2008)).

. 5. ואלו ההוראות העיקריות של החוק הדריכות לעניינו:

סעיף 1 לחוק מגדר "חפץ" - לרבות מסמר, כספים, חומר[Math] כהגדרתו בחוק המחשבים, תשנ"ה-1995 ובעל חיים". מכאן, אין חולק כי מסמכיו חשבונות הבנק הם בגדר חפץ שהרשות המוסמכת יכולה לבקש את המצאותו, כאמור בסעיף 2(א) לחוק המגדיר מה בגדר עזרה משפטית "וחשב":

עזרה משפטית – מהותה

2. (א) עזרה משפטית בין מדינת ישראל לבין מדינה אחרת (בחוק זה – עזרה משפטית), היא כל אחד מהאתה: המצאת מסמכים, גביית ראיות, פעולות חיפוש ותפיסה, העברת ראיות ומסמכים אחרים, העברת אדם להיליך פלילי או לקחת חלק בפעולות חקירה, פעולות חקירה, העברת מידע, חילות רכוש, מתן סعد משפטי, אימות מסמר ואישורו או ביצוע פעולה משפטית אחרת, הכל בקשר לעניין אזרחי או לעניין פלילי.

סעיף 3(א) לחוק קובע כי שר המשפטים הוא הרשות המוסמכת לקבל בקשה לעזרה משפטית ממדינה אחרת ולהחליט בה, והוא רשאי, על פי סעיף 3(ג) לחוק, להאצלה לעבוד ציבור אחר. וכן, על פי פרסום בילוקוט הפרטומים ("פ' תשס"ה 5403 מיום 8.6.2005 בעמ' 2902) השר אצל סמכותו זו למפק"ל משטרת ישראל, בראש חטיבת המודיעין באגף לחקירות ומודיעין של משטרת ישראל, ולראש המחלקה לתקמידים מיוחדים בחטיבת המודיעין.

סעיף 4(ג) לחוק קובע כליהן:

בקשה לעזרה משפטית של מדינה אחרת

4. [...]

(ג) הרשות המוסמכת תדונ בבקשתה לעזרה משפטית בקשר לעניין פלילי, אם בבקשתה מפורטים גם אלה:

(1) סוג ההליך שבשלו מתבקשת העזרה;

(2) העבודות המהוות תשתית לחשד לביצוע העבירה נושא אותה בבקשתה והקשר שבין העבודות אלה לעזרה המבוקשת.

סעיף זה עומד במרכז הבקשה שבעניינו, לאור טענת המבוקשים כי הבקשה שהפנו רשות החקירה ברומניה לרשות המוסמכת בישראל, אינה עומדת בהוראות הסעיף. לשיטת המבוקשים, היה על רשות החקירה ברומניה לצרף

לבקשה גם ראיות גולמיות, שאם לא כן, יצא כי הרשות המוסמכת בישראל נסמכת אף ורק על הנטען על ידי רשות החוקרים בראומניה.

לשון החוק, תכילת החוק והפרקטיקה הנהוגת, השוואת לשון הסעיף לסעיפים אחרים בחוק והשוואותו לחוקים אחרים – כל אלה מביאים אותנו למסקנה כי אין ממש בטענת המבקרים לגבי חומר הראיות שיש לצרף לבקשה. אבהיר.

6. לשון החוק: על פי סעיף 4(ג) לחוק, הבקשה צריכה לכלול את פירוט העובדות המהוות תשתיית לחשד לביצוע העבירה. ודוק: פירוט העובדות, להבדיל מהraiות התומכות באותו עובדות.

7. תכילת החוק והפרקטיקה הנהוגת: עמדנו על כך שהחוק נועד, בין היתר, לסייע לרשות החוקרים במדינות זרותקדם הליכי חוקרי.

סעיף 8(א) לחוק קובע כי "פעולה בישראל על פי בקשה לעזרה משפטית של מדינה אחרת, תעשה בדרך שנעשית פעולה מסווגה בישראל, ויחולו עליה הוראות הדין החלות בישראל על פעולה מסווגה, אלא אם כן נקבע אחרת בחוק זה או על פיו". וסעיף 43 לפס"ד קובע כלהלן:

הזמנה להציג חפץ

43. ראה שופט שהצגת חפץ נחוצה או רצiosa לצרכי חוקרי או משפט, רשאי הוא להזמין כל אדם, שלפי ההנחה החפץ נמצא בהחזותו או ברשותו, להティיצב ולהציג את החפץ, או להמציאו, בשעה ובמקום הנקבעו בהזמנה.

"חפץ" מוגדר בסעיף 1 לפקודת בדומה להגדתו בסעיף 1 לחוק: "לרבבות תעודה, מסמך, חומר מחשב או בעל חיים".

ענין של יום הוא, שרשות החוקרים בישראל פונוט במעמד צד אחד לשופט בית משפט השלום בבקשת לקבלת צו לפי סעיף 43 לפס"ד לשם בדיקה של חשבונות בנק של חסוד פלוני, או לקבלת מסמכים ונתונים הנמצאים ברשותו של צד שלישי. ברגיל, לבקשה נלווה דוח סודי המפרט את החשודות בגין מתבקש הצו, ועל פי הפרקטיקה הנהוגת, הרשות החוקרת לא נדרשת לצרף לדוח את הראיות עצמן. באספקלריה זו, וכפי שצין בית משפט השלום בהחלטתו, מצבה של רומניה כמדינה מבקשת עזרה, לא צריך להיות גרווע מצבבה של המשטרה בישראל כאשר היא פונה לבית משפט השלום בבקשת לקבל צו לקבלת חשבונות בנק של חסוד פלוני. אילו אחזנו בשיטות של המבקרים, ולפייה על הרשות המבקשת לצרף לבקשה את חומר הראיות הגולמי או חלקו, הרי שהיא בכר כדי לסרבל את ההליך שאמור להתנהל במהירות ובעילות.

לכך יש להוסיף, כי בישראל אין לחסוד זכות לעין בחומרិי חוקרי טרם הגשת כתוב אישום, באשר חvipת חומרិי חוקרי בפני החסוד בשלב מקדמי של החוקרים עלולה לשמש את הליכי החוקרים. מטעם זה, קובע סעיף 11(א) לחוק כי "הרשות המוסמכת תשמר על סודיות בקשה לעזרה משפטית של מדינה אחרת בעניין פלילי ועל סודיות תוכנותיה".

במקרה דנן, הודיעו רשותות החוקרים ברומניה לבקשתם אודוטה הבקשה, כך שטעיף זה אינו חל בעניינו, אך הרצינול שבבסיסו מלמד על כך שבמצב הדברים הרגיל, אין לחשוד "פתחון פה" בהליך מעין זה, שאמור להיעשות ללא ידיעות ולא מעורבותו ואף מבלתי שיתאפשר לו להיחשף לבקשת העורה. בפרשא אחרת, בה עתר חשוד להיחשף בפנוי את הבקשה לעזרה שהגישה קנדזה בעניינו, דחאה בית משפט זה את הבקשה באומרו:

"הפן الآخر של הסוגיה העומדת לדין הוא, שההליך נגדו עותר המבקש לטען את טענותיו, הוא הילך 'חקירתי', ומطبع הדברים חשיפה בשלב זה של ראיות שנאספו בפני מי שעולול להיות מעורב, חשוד או נאשם במעשה פלילי, עלולה לסקל את החוקרים ואת האפשרות שהיא תניב תוצאות, ומכאן ועד לפגיעה באינטרס הציבור, המרחק אינו רב. השאלה היא איפוא, אם נכונה השקפתה של המשיבה לפיה בקשהה של הרשות הזרה נושא הדיון היא בבחינת 'חומר חוקירה', הויאל ונסיב על שאלה זו בחוב, המשקנה הנוספת אשר תחייב מכך, בהתחשב בכך שמדובר בהלכים מקדמים אשר טרם בשלו להגשתו של כתוב אישום, היא שלמבקש לא קמה הזכות לעין בה..

[... מכאן ברור, כי מרגע הגשת בקשה של הרשות הקנדית, דין בקשה זו כדין בקשה שהוגשה בישראל, ועל כן אנו חוזרים לשאלת המוצא, אם בנסיבות של תיק זה היה נערר בית המשפט בישראל לבקשתו של מי שטוען לזכות במסמכים, לעין בבקשתה להציגם או לתפיסתם, כאשר עיון זה עלול להיות כרוך בסיקול החוקרים. כאמור, על שאלה זו נכון להשיב בשילילה, ولو מן הטעם שטעיף 74(א) לחוק סדר הדין הפלילי אינו מעניק זכות עיון בנסיבות אלו (reau פ 11364/03 פלוני נ' משטרת ישראל (31.5.2004) (להלן: עניין פלוני)).

ברג'il, צו לפי סעיף 43 לפס"פ – שנוסחו דומה לסעיף 29 לחוק כפי שיצוטט להלן – מתבקש על ידי הרשות החוקרת עוד בתחלת החוקירה על מנת לבסס כיוון חוקירה זהה או אחר. קשה להלום כי חוקירה תחסם באיבה מן הטעם שאין תשתיית ראייתית לאויה חוקירה, בבחינת מעגל שוטים: אין תשתיית ראייתית מאחר שאינו חומר חוקירה, ואין חומר חוקירה באשר לא ניתן לקבל צו שיאפשר ליצור תשתיית ראייתית.

ככל, הרף הראייתי הנדרש נגזר משלבי ההליך ומأופיו של ההליך, בהתאם לגודל הפגיעה בזכות ועוצמתה. לדוגמה, שוטר רשאי לתפוס חוץ על פי סעיף 32(א) לפס"פ "אם יש לו יסוד סביר להניח כי באותו חוץ נערבה, או עומדים לעבור, עבירה...", ואין הסעיף דורש ראיות ברמה גבוהה של שכנו, אלא כי סביר להניח שהקיים קשר בין התפוס לבין ביצועה של עבירה (בש"פ 1709/04 מדינת ישראל נ' גרדה בעמ' (23.2.2004); בש"פ 7446/12 זדי. אנ. דיאמנטס (2007) בעמ' נ' מדינת ישראל (1.11.2012) (להלן: עניין דיאמנטס)); נשיא או סגן נשיא של בית משפט מחוזי מוסמן להתריר האזנת סתר "אם שוכנע ... כי הדבר דרוש לגילוי, לחוקירה או למניעת מסוג פשע..." ואף רשיין להתריר האזנת סתר לבעל חסין "אם שוכנע שיש יסוד לחשד" שבעל החסין מעורב בעבירה (סעיפים 6(א) ו-9(א) לחוק האזנת סתר, התשל"ט-1979); הרף הנדרש לצורך מתן צו המורה לבנק למציא מסמכי חשבון בנק, נמור מהרף שנדרש לצורך חיפוש על הגוף או בחצרם, שבתווך נמור מהרף של "חשד סביר" הנדרש לצורך מעצר ימים, שבתווך נמור מהרף של "ראיות לכואורה" כנדרש לצורך עדותם ההליכים (סעיפים 13 ו-21 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרם), התשנ"ז-1996) להלן: חוק המעצרם). שופטי בית משפט השלים בישראל נדרשים מעשה של יום בעשרות בקשות של המשטרה למטרות חוקירה, כגון: צו המורה למציא צילומים ממצלמות אבטחה, צו המורה לבית חולים או לcpt חולים למציא רשומה רפואית של מתלוון, צו המורה לחברות סלולר למציא איכונים או תדפסי שיחות יוצאות ונכנסות, צו המורה לבנקים למסור פרטי חשבון וគזאת בזיה. הדברים נעשים בדבר שבשגרה, והרף הראייתי הנדרש לשם כך אינו גבוה ולעתים אף מסתכם במידע מודיעיני. בשלב זה, אין בית המשפט נדרש, ואין

יכול להידרש, לריאות הגולמיות.

8. הסדרים אחרים בחוק ובחוקים אחרים: סעיף 33(ב) לחוק, שכותרתו "בקשה של מדינה אחרת לאכוף צו חילוטZR", קובע כללה:

(ב) החלטה הרשות המוסמכת שנטקיים ברכוש שלגביו ניתן צו החילוט זהר, התנאי המפורט בסעיף קטן (א), תעבור את הבקשה לפרקליט מחוץ כדי שיבדוק אם הריאות שעל פיה ניתן צו החילוט זהר היו מספיקות לפי הדין בישראל למטען צו חילוט, ואם כן, יגיש בקשה לבית המשפט המחויז שבאזר שיפוטו נמצא הרכוש או חלק ממנו, כדי ליתן צו לאכיפת צו החילוט זהר.

הנה כי כן, לגבי הליך החילוט דרוש החוקק רף בדיקה גבוהה יותר, של הריאות עצמן, אם כי לא נדרש שהבדיקה תישנה על ידי בית המשפט.

כפי שציינו לעיל, כוגדל הפגיעה בזכות כר נדרש רף ראוי גבוהה יותר. ואכן, בהליך הסגירה נדרש בית המשפט לפי סעיף 9(א) לחוק ההסגירה, התשי"ד-1954, לבחון "כי יש ריאות שהו מספיקות להעמידו לדין על עבירה זאת בישראל". לאור הפגיעה הקשה בחירותו של אדם, נדרש בית המשפט בהליך הסגירה לתשתית הראייתית עצמה, ולא בכדי הליכי הסגירה מתארכים ומתמשכים לעיתים זמן כה רב. ברוי כי במסגרת בקשה לעזרה משפטית לצורך הליך חקירה כמו במקרה שלפנינו, אין מקום לדרש את החומרrai עצמו, על הסרבול הכרוך בתרגום החומר והעברתו.

.9. ומהתם להכא.

באספקליה של בית משפט בישראל הנדרש לביקשות כגן דא, התשתית שפורטה בבקשתה של רשות החקירה ברומניה, מספקה בנקל לצורך מתן הכוון המבוקש. מהבקשתה עולה לכואורה כי מורגנשטרן העביר דרך חברת הקשורה לשיפור כספים דרך חשבון בנק בlictenshtain ומשם לחשבונות הבנק מספר ימים לפני החזימה על החזימה בין העיריה לבין חברת שפיר. העברות הכספיים לא דוחו על יד המבקרים כפי שנדרש על פי הדין הרומי.

החליטו של בית המשפט הגבוה ברומניה אינה תומכת בטענת המבקרים, באשר ההחלטה מחדש אפריל 2014 מתיחסת לבחינת המשך מעצרו של המבקר 2, להבדיל מהשאלה אם יש תשתיית ראוי מספקה להמשך החקירה. נהפוּר הוֹא. דומני כי יש ממש בטענת המשיבה, כי מהחלטת בית המשפט הגבוה ברומניה עולה מסקנה הפוכה לחובת המבקרים, באשר בית המשפט הגביל את יציאתם מרומניה וחיב אותם לדוחן באופן עיתי למשטרת המקומית. מכאן, שבית המשפט ברומניה הניח כי החקירה בעניינים של המבקרים תימשך.

לא לモתר לצין, כי הן בבית משפט השלום, הן בבית המשפט המחויז והן בערכאה זו, המבקרים לא העלו כל טענה לגופם של החשדות המופיעים כלפייהם. יתרון שהדבר נובע משיקולים טקטיים כאלה ואחרים, אך ברוי כי יש בכך לפגוע בטענותיהם של המבקרים.

10. בבקשתה דכאן זנחו המשפטים את טענתם כי החקירה ברומניה נובעת מרדייפה פוליטית. מכל מקום, המבוקשים לא ה劄לו לערער את חזקת התקינות של רשות החקירה ברומניה, והמשיבה אף טענה כי האיחוד האירופי צין לשבח את היחידה ללחימה בשחיתות ברומניה.

11. המבוקשים טענו להלך דו-שלבי, שבשלב ראשון נערך במעמד צד אחד ובשלב השני מחייב דין במעמד שני הצדדים. זאת, לאור סעיפים 29 ו-30 לחוק הקבועים כללה:

בקשה לבצע חיפוש ותפיסה בישראל

29. (א) הגישה מדינה אחרת בקשה לגילוי ראייה או חפץ, או לתפיסתם ולהעבירתם אליה לצורך עניין פלילי באותה מדינה, רשות הרשות המוסמכת, לשם גילוי הראייה או החפץ, לבקש מבית המשפט לחת צו להצגת החפץ, או לחיפוש במקום מסוים, או על גופו של אדם או בגופו של חשוד, וכן לחת צו לתפוס את הראייה או החפץ ולהעבירם כمبرוקש; לבקשתה בבית המשפט יצורפו העתק הבקשה של המדינה המבוקשת וכל חומר או מידע הקשור אליה.

(ב) על בקשה לפי סעיף קטן (א) יחולו הוראות סעיף 11(א) בבית המשפט ידוע בה בדلتאים סגורות.

דין בקשר להעברת חפץ

30. נתפס חפץ, רשות הרשות המוסמכת להגיש בקשה לבית המשפט לאשר את העברתו למדינה המבוקשת; לדין בבקשתה יוזמן האדם שמננו נלקח החפץ וכן כל מי שטוען לזכות בו, אם הוא ידוע; הוראות סעיפים 19 עד 21 יחולו לעניין האמור בסעיף זה.

אני סבור כי סעיפים 29 ו-30 מתווים הליך דו-שלבי כטענת המבוקשים.

ראשית, עמדנו על כך, שבמצב הדברים הרגיל, החשוד אינו-Amor לדעת כלל אודות הבקשה. קשה להلوم כי כל אימת שהמדינה מעבירה מידע כלשהו למדינה המבוקשת, יש להזמין לדין את החשוד, מה שעשו לאין את האפשרות לנheroות באופן חשאי ואפקטיבי. מן המפורסמות הוא, כי גם בישראל מtbodyות קקרות סמיות אף למשך תקופה ארוכה מבלי שהחשוד מודיע לחקירה.

שנית, סעיף 29 כבר מקנה את הסמכות לבית המשפט להורות על תפיסת הראייה או החפץ ו"להעבירם כمبرוקש", ללא הליך נוספת, כך שעל פניו אין מדובר בהליך דו-שלבי.

שלישית, שני הסעיפים עוסקים במצבים שונים. סעיף 29 חל במצב הדברים הרגיל מקום בו במסגרת הליך החקירה מועברים מסמכים שונים, בעוד סעיף 30 לחוק - המפנה להוראות סעיף 19 לחוק - חל כאשר מדובר בחפץ עצמו (או במסמך מקורי), שלגביו עשוי בעל זכות להעלות טענה חוזית או קניינית צו או אחרת, לגבי זכותו בנכס.

סעיף 19(ב) לחוק קובע שם נדרשת העברת החפש עצמו "ולא תחליפו" למדינה המבקשת, אזי ינתן הצו "לאחר שבית המשפט שמע את הטعون של כל הטוען לזכות בחופז". עמד על כך בית משפט זה בעניין פלוני:

"את הוראותו של סעיף 29 משלים סעיף 30 לחוק, הקובע את מסגרת הדיון בשאלת העברתו של החפש שנטפס על פי צו בית המשפט, העברת שעלולה להיות כרוכה בפגיעה בזכות קניינית. בדיון מסווג זה ייטול חלק לא רק מי שמחזיק בחופז, באשר זה עשוי להתרברר למי שאין לו עניין להתנגד לבקשתה של הרשות הזרה, אלא גם מי שטוען לזכות בחופז" (שם, פסקה 4, הדגשה הוספה - ו"ע).

עמד על כך גם בית המשפט המחויז בעניין פלוני:

"אכן, סעיף 30 לחוק מורה על קיומם דיון בבקשתה לאשר את העברתו של החפש שנטפס למדינה המבקשת, וקובע, כי לאוטו דיון יוזמן האדם שמננו נלקח החפש וכל מי שטוען לזכות בו, אם הוא ידוע. ואולם, לטעמו, נראה כי סעיף זה, על ההסדר הקבוע בו, חל כאשר המרכיב הדומיננטי בדיון הוא זכות הקניין בחופז, במובן ממקרה שבו מדובר בהעברת אינפורמציה הגלומה בחופז, להבדיל מהחפש עצמו. כך, למשל, כאשר מדובר בפלטי מחשב, פلت שיחות שמושג על פי חוק האזנות סתר ומסמכיו בנק, שבתאם גדר המחלוקת אינה סבה על הקניין שבוחף, אלא על המידע שנייתן לדלות ממנו. במצב דברים זה, כאשר המידע הוא העיקרי, גוברים שיקולי החקירה והאינטרס הציבוריים חיסוי פרטיה ההליך, והדבר מצדיק מתן זכות טיעון מצומצמת לאדם שאליו נוגעים הדברים (ע"פ (מחוזי י-מ) 7678/03 פלוני נ' משטרת ישראל (21.12.2003) (הדגשה הוספה - ו"ע)).

הוראה דומה לגבי דיון במעמד הצדדים מוקם בו יש טוען לזכות בחופז שנטפס, אנו מוצאים בסעיף 34 לפס"פ,
קובע כללה):

מסירת התפוס לפי צו

34. על פי בקשת שוטר שהוסמך לכך על ידי קצין משטרת בדרגת מפקח משנה או בדרגה גבוהה מזה דרך כלל או לעניין מסוים (להלן - שוטר מוסמך), או על פי בקשה אדם התובע זכות בחופז, רשאי בית משפט שלום לצוות כי החפש ימסר לתובע הזכות או לאדם פלוני, או שנהגו בו אחרת כפי שירוה בבית המשפט - הכל בתנאים שייקבעו בצו.

(על נוסחו הרחב של סעיף 34, ראו עניין דיאמננדס בפסקה 5).

12. למסקנתנו כי לסעיף 30 אין תחולתו בעניינו, יש השלכה על השאלה הדיוונית שהעלו המבקשים - אם ערעור בזכות בפני הרכב שלושה בבית המשפט המחויז, או ערער בזכות בפני דין יחיד בבית המשפט המחויז.

אczyin, כי במקרים שנדון בעניין פלוני יש בית המשפט המחויז בירושלים בהרכב שלושה על החלטת בית משפט השלום שהוגדרה כפסק דין. אלא שאלה סיווג ההליך לא נדונה כלל בבית המשפט המחויז ולא בבית המשפט העליון,

ולכן אין ללמידה מעניין פלוני הילכה בסוגיה זו.

עמדנו על כך שהוראת סעיף 29 לחוק מקבילה להוראת סעיף 43 לפסד"פ. במצב הדברים הרגיל, צוים והחלטות שניתנים במעמד צד אחד לפי סעיף 43 לפסד"פ, אינם מגיעים כלל לדין ומילא לא מתעוררת השאלה אם יש לראותם כהחלטה אחרת או כפסק דין. יש הגורסים כי החלטות ניתנות מכוח סעיף 43 לפסד"פ הן בבחינת פסק דין שהערעור עליו בזכות בפני מותב שלושה בבית המשפט המחויז (יעקב קדמי על סדק הדין בפלילים חלק ראשון כרך ב 754 (2008)). דומה כי קיימת אי בהירות בנושא, באשר ניתן למצוא פסק דין של בית המשפט המחויזים בערעור במותב שלושה על החלטות השלום שניתנו לפי סעיף 43 לפסד"פ, לצד ערירים בדיין. לטעמי, בהיבט של ייעילות דינונית רצוי שלא להכביר על המערכת המשפטית, וקשה להلوم כי عشرות החלטות שניתנות בדרך שגרה על ידי בית משפט השלום בבקשתו של המטה למtan צוים שונים המופנים נגד גורמים שונים (כגון: חברות טלפון סלולרי, בתים חולים, בנקים ומוסדות וגופים שונים), ייחשבו כפסק דין שהערעור עליו בזכות בפני מותב שלושה. על דרך של קל וחומר ניתן להפנות להוראת סעיף 38א לפסד"פ, הקובעת כי שוטר מוסמך, אדם שהחפץ נלקח ממנו או טובע זכות בחפץ, רשאי לעורר בפני בית המשפט המחויז אשר ידוע בערר בדיין, כאשר על החלטת בית המשפט המחויז ניתן להגיש בקשה רשות לעורר (הוראה זו אינה חלה ישירות על סעיף 43 לפסד"פ, באשר סעיף 38א חל על החלטות לפי הפרק הרביעי לפסד"פ שענינו תפיסת חפצים, בעוד סעיף 43 לפסד"פ מצוי בפרק החמישי לפסד"פ). על דרך של קל וחומר ניתן מבון להפנות להוראות חוק המעצרים, לפיהן החלטות על מעצרם, לרבות מעצר עד תום ההליכים, נדונות בערר בפני דין יחיד.

13. הוטרדתי בשאלת היקף החומר שנתקבע ונודיע לא ניתן היה להסתפק בדף החשבון החל משנת 2011 ואילך. אולם, כפי שהובהר על ידי המשיבה, יש טעם מבחינת הרשות החוקיות ברומניה בבדיקה החשבון מיום פתיחתו על מנת לתהות על הקשרים בין המבקשים לבין מי מהמעורבים בפרשה הנחקרת. רשותה החוקירה מבקשת לדעת מי פתח את החשבונות ולאלו מטרות המבקשים או מי מטעם השתמשו בחשבונות, על מנת לקבל את התמונה המלאה בחקירה, ויש להניח כי גם רשותה החוקירה בישראל היו נוהגות כמוותן. לא לモתר לציין כי נתבקשו החשבונות הספציפיים בלבד, ולא נתבקשו פרטים לגבי חשבונות אחרים שבבעלות המבקשים, אם בכלל, או לגבי רכוש אחר בישראל.

14. סוף דבר, שהבקשה נדחתה על כל רכיביה.

ולבסוף, לא לモתר להזכיר את סעיף 10 לחוק, לפיו לא ניתן לעשות שימוש בחומריהם שהתקבלו על פי החוק אלא רק לצורך העניין הפלילי בשלו הם נתבקשו. כך התחייבו במפורש רשותה החוקירה ברומניה בבקשתה עצמה.

סוף דבר, שאני דוחה את הבקשה ומבטל את צו עיקוב הביצוע הזמני שניתן ביום 13.4.2015.

ניתנה היום, י"ז באיר התשע"ה (6.5.2015).

ש | פ | ט

